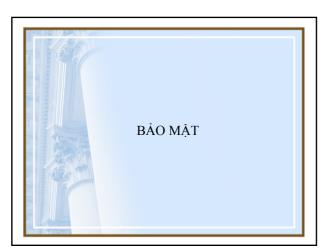
CHUONG II CÁC VẤN ĐỀ VÀ GIẢI PHÁP CƠ BẨN TRONG CÁC HỆ PHÂN TÁN

NỘI DUNG

- Truyền thông
- Định danh
- Đồng bộ
- Tiến trình trong các hệ thống phân tán
- Quản trị giao dịch và điều khiển tương
- Phục hồi và chịu lỗi
- Bảo mật
- Tính nhất quán và vấn đề nhân bản

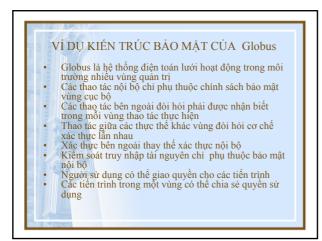
GIỚI THIỆU BẢO MẬT

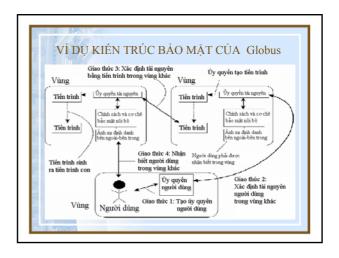
- Bảo mật bao gồm việc đảm bảo an toàn và an ninh cho hệ thống, nó trùm toàn bộ hệ thống phân tán.
- Hệ thống phân tán luôn bị đe dọa bởi các nguy cơ mất bảo mật. Nguy cơ có thể xuất hiện trên mạng hoặc trong mỗi nút mạng.
- Các mỗi nguy cơ thường trực:

  - Dánh cấp (Interception): Thông tin bị đánh cấp trên đường truyền hoặc ngay tại nơi lưu trữ. Gián đoạn (Interruption): làm mất hoặc hỏng dữ liệu, dịch vụ. Thay đổi (Modification): thay đổi dữ liệu hoặc can thiệp vào các dịch vụ làm cho chúng không còn giữ được các đặc tính
  - Già mạo (Fabrication): thêm vào dữ liệu ban đầu các dữ liệu hay hoạt động đặc biệt mà không thể nhận biết được để ăn cấp thống tin hoặc phục vụ cho mục đích riêng.

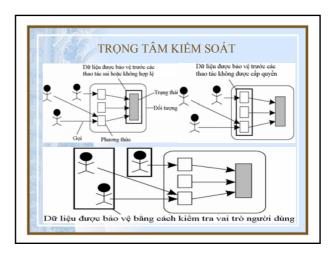
CÁC CHÍNH SÁCH BẢO MẬT

- Mật mã (Cryptography): thực hiện chuyển đổi dữ liệu theo một quy tắc nào đó thành dạng mới mà những người không có thẩm quyền khó có thể nhận biết được.
- Xác thực (Authentication): cơ chế để nhận dạng đúng đối tượng sử dụng (Người dùng, máy khách, máy chů...)
- **Ủy quyền** (Authorization).: phân định quyền hạn cho mỗi thành phần đã đăng nhập thành công vào hệ thống. Quyền hạn này là các quyền sử dụng dịch vụ, truy cập dữ liệu..
- Lưu vết (Auditing): Lưu quá trình truy nhập tài nguyên (dịch vụ, dữ liệu) của đối tượng sử dụng.

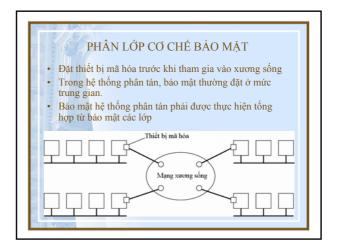

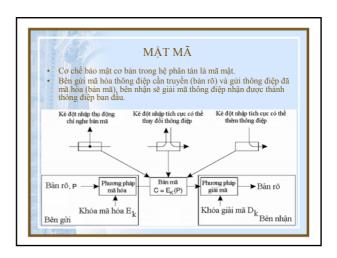

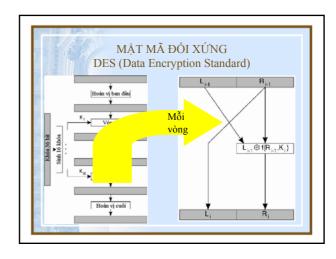

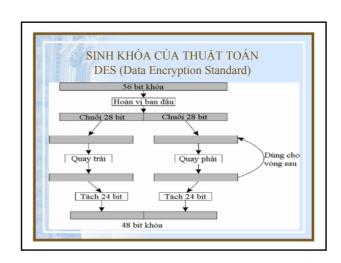

MÔ TẢ THUẬT TOÁN MẬT MÃ ĐỐI XỨNG DES (Data Encryption Standard) Thực hiện trên các khối dữ liệu 64 bit. Mỗi khối được mã hóa qua 16 vòng lặp, mỗi vòng có một khóa mã hóa 48 bit riêng. 16 khóa này được sinh ra từ 36 bit khóa chính. Đầu vào của vòng lặp mã hóa thứ i là dữ liệu đã được mã hóa của vòng lặp thứ (i-1). 64 bit đữ liệu qua mỗi vòng lặp được chia thành hai phần bằng nhau: L₁₋₁ và R₁₋₁ và cùng bằng 32 bit. Phần đữ liệu bên phải R₁₋₁ được lấy lầm phần bên trải của dữ liệu cho vòng sau: R₁₋₁ = L₁. Hàm f với đầu vào là R₁₋₁ và khóa K₁ sinh ra khối 32 bit được XOR với L₁₋₁ để sinh ra R₁. Sĩnh khóa: Mỗi khóa 48 bit cho mỗi vòng lặp được sinh ra từ khóa chính 56 bit. Hoán vị khóa chính, chia đổi thành hai phần 28 bit. Tại mỗi vòng, mỗi một nửa đổ sẽ quay trái một hoặc hai bit, sau đó lấy ra 24 bit kết hợp với 24 bit của nửa còn lại tạo ra khóa. Để tăng tính bảo mật, có thể cải tiến bằng cách mã hóa hai lần.

MẬT MÃ BẮT ĐỐI XỨNG MÃ HÓA KHÓA CÔNG KHAI (RSA) Một khóa sẽ được giữ bí mật còn một khóa được công khai. Sinh khóa riệng và khóa công khai cần 4 bước:

- Chọn 2 số nguyên tố lớn khác nhau p và q

  - Tính n = p.q và z = (p-1).(q-1)
  - Chọn một số tự nhiên d sao cho 1<d<z và nguyên tố cùng nhau với z
  - Tính toán e sao cho e.d = 1 mod z (tìm số tự nhiên x sao cho e=(x.z+1)/d cũng là số tự nhiên).
- Có thể dùng d để giải mã và e dùng để mã hóa. Công khai một trong hai số này tùy trường hợp.

HÀM BĂM MD5

- Hàm tính toán chuỗi 128 bit từ bất kỳ xâu ký tự nào. Thông điệp được chia thành các chuỗi 512 bit.
- Giải thuật MD5 chính hoạt động trên trạng thái 128-bit, được chia thành 4 từ 32-bit, với ký hiệu A, B, C và D
- Quá trinh xử lý khối tin bao gồm 4 vòng; mỗi vòng có 16 tác vụ giống nhau dựa trên hàm phi tuyến F, cộng mô đun và dịch trái.
- Có 4 khả năng cho hàm F, mỗi cái được dùng khác nhau cho mỗi

F(x,y,z) = (x AND y) OR (NOT x) AND z) G(r,y,z) = (x AND z) OR (y AND (NOT z)

H(x.y.z) = x XOR y XOR z

I(z.y.z) = y XOR (x OR (NOT z))Sau khi thực hiện tính toán sẽ ghép 4 từ A, B, C, D.

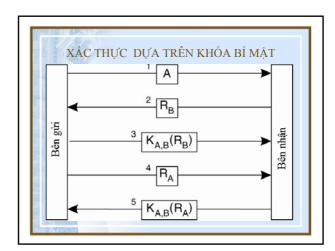
HÀM BĂM MD5 512 bits 512 bits Thao tác 1 - 8 Thao tác 9 - 16 That tae 9 - 16 $p \leftarrow (p+F (p_1x_5) + b_0 + C_1) + ec 7$ $s \leftarrow (s+F (p_2x_1) + b_1 + C_2) + ec 12$ $r \leftarrow (r+F (p_2x_1) + b_1 + C_2) + ec 12$ $r \leftarrow (r+F (p_2x_1) + b_1 + C_3) + ec 17$ $r \leftarrow (r+F (p_2x_1) + b_1 + C_4) + ec 22$ $q \leftarrow (r+F (p_2x_1) + b_1 + C_3) + ec 17$ $s \leftarrow (r+F (p_2x_1) + b_1 + C_4) + ec 22$ $q \leftarrow (r+F (p_2x_1) + b_1 + C_3) + ec 17$ $s \leftarrow (r+F (p_2x_1) + b_1 + C_4) + ec 12$ $s \leftarrow (r+F (p_2x_1) + b_1 + C_5) + ec 17$ $s \leftarrow (r+F (p_2x_1) + b_1 + C_5) + ec 17$ $r \leftarrow (r+F (p_2x_1) + b_1 + C_5) + ec 17$ $r \leftarrow (r+F (p_2x_2) +$

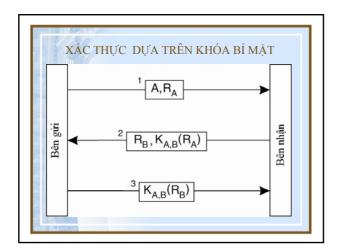
KÊNH BẢO MẬT

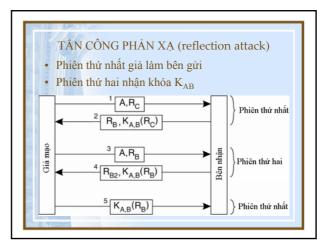
- Mô hình khách/chủ khá thuận tiện trong các hệ thống phân tán
- Trao đổi thông tin giữa khách và chủ cần được thực hiện trên kênh truyền có bảo mật
- Hai vấn đề nổi bật trong kênh truyền có bảo mật:
  - Cơ chế xác thực:
    - Dựa trên khóa bí mật
    - Dựa trên trung tâm phân phối khóa
  - Dựa trên khóa công khai
  - Tính toàn vẹn và bí mật của thông điệp
- Giải pháp truyền thông nhóm có bảo mật

XÁC THỰC DỰA TRÊN KHÓA BÍ MẬT

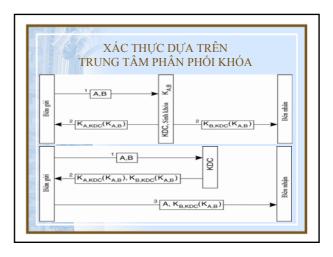
- Bên gửi muốn giao tiếp với bên nhận sẽ gửi một yêu cầu A tới bên nhận.
- Bên nhận trả lời bằng một yêu cầu R_B.
- Bên gửi sẽ mã hóa yêu cầu R_B bằng khóa bí mật K_{AB} và gửi cho bên nhận.
- Bên nhận xác thực được bên gửi nhờ nhận biết được yêu cầu R_B đã gửi trong thông điệp vừa nhận.
- Bên gửi muốn xác thực bên nhận sẽ tiếp tục gửi yêu cầu R_A tới bên nhận. Bên nhận sẽ lại mã hóa R_A bằng khóa bí mật K_{A,B} đó và gửi về cho bên nhận.
- Hai bên đã xác thực thành công, quá trình trao đổi thông tin chính thức có thể bắt đầu.

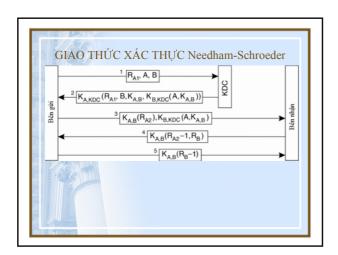

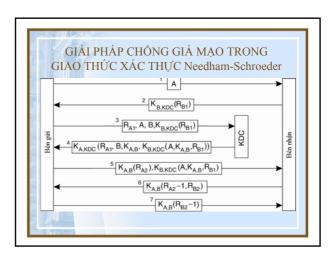

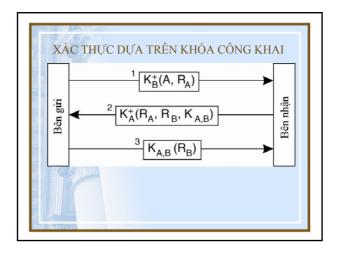
XÁC THỰC DỰA TRÊN TRUNG TÂM PHÂN PHỐI KHÓA Nếu hệ thống gồm N máy, mỗi máy phải chia sẻ một khóa bí mật với N-1 máy còn lại thì hệ thống cần quản lý N.(N-1)/2 khóa, và mỗi máy phải quản lý N-1 khóa. Nếu N lớn sẽ rất khó khăn trong việc quản lý. Do dó, để khắc phục hiện tượng trên ta sử dụng trung tâm phân phối khóa KDC (Key Distribution Center). Nguyên lý hoạt động: Bên gửi sẽ gửi thông điệp tới trung tâm phân phối khóa thống báo muốn giao tiếp với bên nhận. KDC có hai cách tiếp cận: Cách 1: gửi cho cả bên gửi và bên nhận một bán tin có chứa khóa bí mất K_{A,RDC}. Bản tín gửi cho bên gửi sẽ được mã hóa bằng K_{A,KDC}. Cách 2: KDC sẽ gửi cả hai bàn tin chứa khóa bí mặt K_{A,KDC} (KA,B) và K_{B,KDC} (KA,B) cho bên nhận khóa dã được KDC mã hóa K_{B,KDC} (KA,B)

XÁC THỰC DỰA TRÊN KHÓA CÔNG KHAI Bên gửi mã hóa yêu cầu bằng khóa công khai K⁺_B của bên nhận. Bên nhận là nơi duy nhất có thể giải mã thông điệp đó bằng K_B. Bên nhận sẽ mã hóa yêu cầu của bên gửi cùng với yêu cầu của chính mình và khóa K_{A,B} vừa tạo ra bằng khóa công khai K⁺_A của bên gửi nhằm xác thực bên gửi. Bên gửi sẽ gửi lại cho bên nhận yêu cầu R_B của bên nhận đã gửi đi để xác thực.

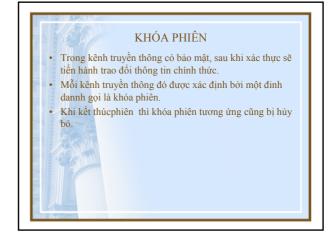

ĐẢM BẢO TÍNH TOÀN VỆN VÀ TÍNH BÍ MẬT CỦA THÔNG ĐIỆP

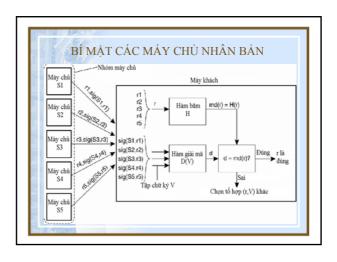
- Tính toàn vẹn: Thông điệp được bảo vệ trước những thay đổi lén lút
- Tính bí mật: Thông điệp không bị đánh cắp và đọc trôm.
- Đảm bảo tính bí mật bằng cách mã hóa thông điệp trước khi gửi, nhưng đảm bảo tính toàn ven là vấn đề khá phức tạp.
- Các giải pháp:
  - Sử dụng chữ ký số cho thông điệp
  - Tạo khóa cho mỗi phiên làm việc

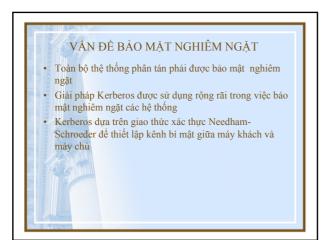
CHỮ KÝ SỐ SỬ DỤNG RSA Bên gửi sẽ mã hóa thông điệp bằng khóa riêng K-A của mình, sau đó sẽ mã hóa tiếp nội dung bản tin và phiên bản chữ kí bằng khóa công khai $K^{+}_{\ B}$ của bên nhận. Bản mã được truyền đi cùng bản tin m. Bên nhận giải mã thông điệp, lấy phiên bản chữ kí của m và so sánh với m để xác thực thông điệp được gửi từ bên gửi, kiểm tra xem nội dung có thay đổi hay không. Máy tính B Khóa công Khóa công Khóa riêng khai của B K_B của B K_A (m) $K_B^+(m, K_A^-(m))$ K_A (m)

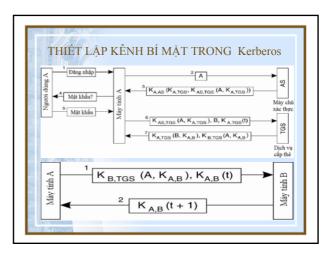
CHỮ KÝ SỐ SỬ DỤNG HÀM BẮM Ham bằm H dùng để tính toán một thông điệp có độ dài cố định là mốt chuổi bit từ một bàn tin có đổ dài tuy ý. Bên gửi tạo chữ ký của thông điệp m bằng hàm băm H và mã hóa bằng khốa riêng của mình. Chữ ký sẽ được truyền đi cùng bàn tin m. Bên nhận giải mã thông điệp và thực hiện so sánh với bản tin m đã được truyền đi để xác định được rằng bản tin này gửi từ bên gửi đó và đã được kí bằng chữ kí số.

TRUYỀN THÔNG NHÓM CÓ BẢO MẬT Các giải pháp cho truyền thông nhóm bí mật: Giải pháp 1: Tất cả các thành viên trong nhóm dùng chung một khóa bí mật để mà hóa và giải mã các thông điệp. Điều kiên tiến quyết cho mô hình này là phải đảm bào tất cả các thành viên trong nhóm giữ bí mật khóa. Giải pháp 2: Dùng một khóa bí mật cho từng cặp thành viên trong nhóm. Khi một thành viên để lộ thông tin thi các thành viên khác sẽ không gửi thông điệp cho thành viên đó nhưng vẫn sử dụng khóa bí mật củ. Với mô hình này phải duy trì tối N (N-1)/2 khóa. Giải pháp 3: Mỗi một thành viên trong nhóm sẽ phải duy trì một cặp khóa công khai và khóa riêng, trong đó khóa công khai được dùng bởi tất cả thành viên trong nhóm.

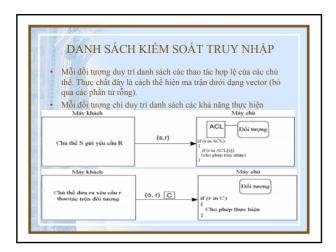

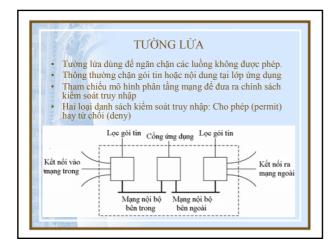

KIÊM SOÁT TRUY NHẬP Trong mô hình khách chủ, sau khi thiết lập kênh bí mật, máy khách có thể gửi các yêu cầu để máy chủ thực hiện. Máy chủ sẽ kiểm tra quyền truy nhập trước khi thực thi các yêu cầu trên đối tượng. Các quyền thao tác trên đối tượng bao gồm: Tạo (CREATE), thay đổi (ALTER, RENAME), xóa (DROP)... dọc (READ), ghi (WRITE), xóa (DELETE) Các phương pháp kiểm soát: Ma trận kiểm soát truy nhập Tường lửa Mã di động bí mật Từ chối dịch vụ

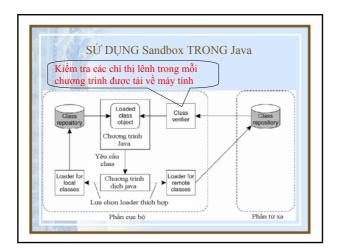

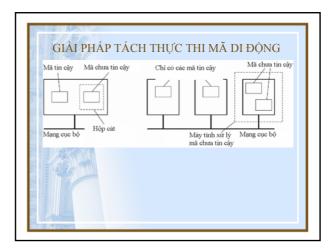

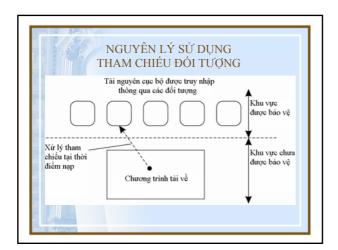

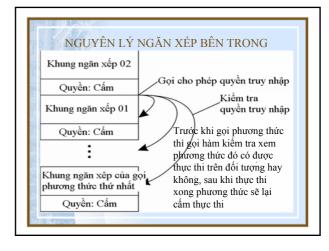
BẢO VỆ Agent Agent di chuyển giữa các máy tính để thu thập thông tin. Mã độc trên mỗi máy tính có thể thâm nhập thông tin của mỗi Agent. Agent được bảo vệ bằng cách ghi lại lịch sử với thuộc tính chi được thêm, sử dụng mã hóa công khai.

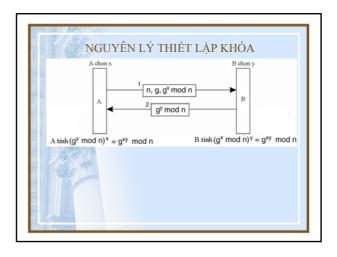

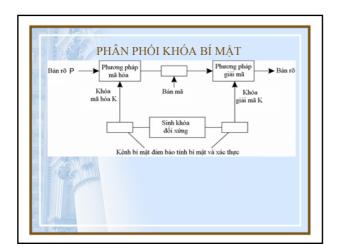

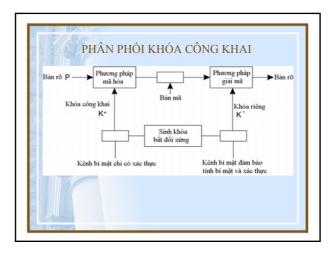
Từ CHỐI DỊCH VỤ Việc kiểm soát truy nhập được đảm bảo bằng cách chỉ có những tiến trình đã được ủy quyền mới có thể truy nhập tài nguyên. Kẻ tấn công lợi dụng đặc điểm này để làm tê liệt hệ thống, hệ thống sẽ từ chối ngay cả những tiến trình đã được ủy quyền. Hình thức tấn công này gọi là từ chối dịch vụ (DoS). Vấn đề ngày càng phức tạp bằng hình thức tấn công từ chối dịch vụ phân tán (DDoS) Chưa có biện pháp riêng để chống lại DDoS, hiện nay vẫn chủ yếu đựa vào việc theo đõi lưu lượng mạng và thiết bị định tuyến sẽ loại bỏ những gói tin xuất phát từ địa chỉ nào đó

THIẾT LẬP KHÓA Bên A và bên B đều tạo ra hai số lớn là n và g - hai số này có thể được công khai. Bên A sẽ tạo ra một số lớn khác là x, bên B tạo ra số lớn y và giữ bí mật chúng. Bên A sẽ gửi cho bên B: n, g và (g² mod n). Bên B sẽ thực hiện tính (g² mod n) = g²y mod n. do đó sẽ xác định được khóa bí mật x của bên A. Bên B cũng gửi cho bên A (g² mod n). Bên A thực hiện tính toán (g² mod n) = g²y mod n nhờ đó cũng xác định được khóa bí mật y của bên B.

CÁC PHƯƠNG PHÁP HỦY CHỨNG CHỈ

- Sử dụng danh sách các chứng chỉ bị hủy bỏ CRL (certification revocation list). Khi máy khách kiểm tra một chứng chỉ thì nó cũng kiểm tra trong danh sách CRL để kiểm tra xem chứng chỉ này đã bị hủy hay chưa. Như thế mỗi client phải được cập nhật danh sách này thường xuyên.
- Mỗi chứng chi tự động hết hiệu lực sau một thời gian xác định nào đó. Nhưng nếu muốn hủy chứng chi trước thời gian đó thì vẫn phải dùng đến danh sách CRL như trên.
- Giảm thời gian tồn tại có hiệu lực của một chứng chỉ xuống gần bằng 0. Khi đó máy khách phải thường xuyên kiểm tra chứng chỉ để xác đinh thời gian có hiệu lực của khóa công khai.

